

**Wymagania dyrektywy OOS
(85/337/EC ze zmianami)
w kontekście projektów drogowych**

Katarzyna Charzyńska

Komisja Europejska, DG Środowisko
Departament Polityka Spójności i Oceny
Oddziaływania na Środowisko

Warszawa, 14-15 grudnia 2009

Zakres prezentacji

1. Najczęstsze problemy z wnioskami
2. Aneks I i II ('screening')
3. Informacja środowiskowa – raport i inne dokumenty
4. Alternatywy
5. Informowanie i uczestnictwo w procesie OOS
6. Decyzja o zezwoleniu na inwestycje
7. Podobieństwa i różnice pomiędzy OOS a ocena Art.6 HD
8. Część środowiskowa wniosku

Projekty drogowe 2007-2013 *– stan na koniec listopada 2009*

- 7 projektów drogowych złożono do Komisji, z czego
- 5 zostało przesłanych do konsultacji z DG Środowisko, ale tylko
- 2 projekty DG Środowisko oceniło pozytywnie bez komentarzy

Najczęstsze przyczyny problemów

- Niska techniczna jakość wniosku i załączonej do niego dokumentacji (luki, źle wypełniony wniosek, informacje nie na temat, chaotyczna i nieopisana dokumentacja, problemy techniczne z otwarciem plików elektronicznych, itp.)
 - Niska merytoryczna jakość dokumentacji środowiskowej (raport środowiskowej z małą ilością informacji merytorycznej o projekcie)
 - Niezgodność z dyrektywami (rażące braki w informacji środowiskowej, niezgodności proceduralne, zła implementacja itp.)
 - Skargi o naruszenie dyrektyw (Natura 2000, ochrona gatunkowa, konsultacje społeczne, itp)
-

Jakie projekty drogowe podlegają dyrektywie OOS – Załącznik I

- Załącznik I pkt 7 (b) – Budowa autostrad i dróg ekspresowych,
- Załącznik I pkt 7 (c) - Budowa nowej drogi o czterech lub większej liczbie pasów bądź modyfikacja przebiegu lub poszerzenie istniejącej drogi do conajmniej czterech pasów, w przypadku gdy taka nowa droga lub zmieniana lub poszerzana część drogi miałaby co najmniej 10 kilometrów długości

OOS obligatoryjna!

Jakie projekty drogowe podlegają dyrektywie OOS – Załącznik II

- Załącznik II pkt 10 (e) – budowa dróg (...) (przedsięwzięcia nie wymienione w załączniku I)

**Screening
kompetentnego organu czy
OOS konieczna czy nie**

Zmiany dotyczące przedsięwzięć – Załącznik I i II

- Zał.I pkt.22 - zmiana lub rozbudowa przedsięwzięć wymienionych w zał. I, gdy taka zmiana lub rozbudowa sama w sobie napotyka progi podane w zał. I
- Zał.II pkt.13 - zmiana lub rozbudowa przedsięwzięć wymienionych w zał. I lub II, już zatwierdzonych, zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji, które mogą mieć znaczące niekorzystne oddziaływanie na środowisko naturalne (zmiana lub rozbudowa niezawarta w zał. I)

Remontu czy konserwacji nie ma w
dyrektywie

Jakość informacji środowiskowej (1)

- raport środowiskowy + inne środowiskowe informacje

Cel nadrzędny (wg 'Guidance on EIA'):

dostarczenie **rzetelnej** i **właściwej** informacji o projekcie i jego oddziaływaniu na środowisko oraz

efektywna komunikacja z

dwoma grupami najważniejszych odbiorców:

1. **organami** decydującymi
 2. **społeczeństwem zainteresowanym**
-

Jakość informacji środowiskowej(2) *- obowiązki inwestora*

- Inwestor dostarcza **informację środowiskową** - jej min. zakres określa Art. 5(3) oraz Aneks IV dyrektywy
 - Inwestor musi wskazać na **trudności** (niedostatki techniczne lub brak specjalistycznej wiedzy) które napotkał przy przygotowaniu wymaganych informacji (An.IV, pkt.7)
-

Jakość informacji środowiskowej(4) *- obowiązki organów*

- Organy posiadające informacje środowiskowe powinny je udostępnić inwestorowi (Art.5(4))
 - **Organy środowiskowe** uczestniczą w procesie po to aby wyrazić opinię (a więc również zweryfikować jakość) o **wniosku** o udzielenie zezwolenia oraz o **informacjach** dostarczonych przez inwestora
 - **Kompetentny organ** musi uwzględnić wnioski i opinie **społeczeństwa zainteresowanego** w procedurze zezwolenia na inwestycję
-

Jakość informacji środowiskowej(3)

- cechy dobrego raportu (wg 'Guidance on EIA')

- Jasna struktura z **logiczną sekwencją**
np. opis istniejącego stanu, przewidywane oddziaływanie (jego charakter, zakres i wielkość), możliwości zastosowania działań mitygujących, proponowane działania, ocena wpływów których nie można uniknąć/ograniczyć, **w odniesieniu do każdego aspektu srod.**
- Jest **zwięzły, wyczerpujący i obiektywny**
- Robi użytek z **diagramów, map, ilustracji, zdjęć itp.** aby zobrazować informacje zawarte w tekście
- Zawiera **odniesienia w tekście do źródeł informacji** (np. wizyta terenowa, plan ochrony obszaru, itp.)
- Obejmuje **każdy aspekt środowiskowy** w stopniu który jest **proporcjonalny do jego wagi i znaczenia**
- Zawiera **program działań mitygujących oraz monitoringu**

Analiza alternatyw (1)

Alternatywy = rożne sposoby na osiągnięcie założonego celu

- np. lokalizacja, rozwiązania techniczne, parametry drogi i eksploatacja, działania mitygujące i kompensujące, organizacja prac budowlanych, rodzaje użytych materiałów, zarządzanie projektem (EMAS, ISO 14001), nadzór i monitoring, przywrócenie stanu po zakończeniu budowy, itd.
- Opcja 'zero' to nie jest alternatywa
- Kompetentny organ może wymagać oceny alternatyw, których inwestor jeszcze nie przeanalizował

Analiza alternatyw (2)

– dzielenie projektu

- Projekty **nie** mogą być dzielone w celu **uniknięcia oceny**, **zmniejszenia wagi i znaczenia oddziaływania** czy też w celu **ograniczenia możliwości rozwiązań alternatywnych**
 - Oddziaływanie projektu musi być ocenione **całościowo** i musi obejmować ocenę **efektów skumulowanych**
 - Nawet jeśli projekt jest dzielony na części z powodów technicznych lub administracyjnych, to zezwolenie na jego realizację musi być ocenione w świetle **wszystkich oddziaływań całego projektu**
 - **Strategiczna Ocena Oddziaływania** przydatna
-

Informowanie i konsultowanie(1)

- definicje

- **Społeczeństwo**

- osoby fizyczne lub prawne oraz ich stowarzyszenia, organizacje lub grupy

- **Społeczeństwo zainteresowane**

- społeczeństwo, które jest lub może być dotknięte skutkami lub ma interes w procedurach zezwolenia na inwestycję; oraz

- organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska i spełniające wymagania przewidziane w prawie krajowym

Informowanie i konsultowanie(2) *- społeczeństwo*

- Podczas OOS społeczeństwo musi być **poinformowane** o:
 - Wniosku o zezwolenie na inwestycję, procedurze OOS, zasad i szczegółów praktycznych dotyczących składania uwag, i innych koniecznych informacjach (Art. 6(2)) oraz
 - Decyzji organu w sprawie udzielenia lub odmowy wydania zezwolenia na inwestycję wraz z informacjami nt.samego zezwolenia (Art..9(1)) oraz mieć dostęp do tych informacji
-

Informowanie i konsultowanie(3) *- społeczeństwo zainteresowane*

Zainteresowane społeczeństwo musi mieć możliwość :

- **wczesnego i skutecznego udziału** w procedurach decyzyjnych związanych z zezwoleniem na inwestycję
- wyrażania komentarzy i opinii, **kiedy wszystkie opcje są otwarte** oraz **w rozsądnych ramach czasowych**
- **wypowiedzenia się** na temat: informacji środ., wniosku o wydanie zezwolenia na inwestycje oraz **innych informacji zebranych w postępowaniu** i właściwych do podjęcia decyzji w sprawie zezwolenia na inwestycję oraz
- **dostępu do procedury odwoławczej** przed sądem lub innym niezależnym i bezstronnym organem ustanowionym przez prawo

Informowanie i konsultowanie (4)

Podstawy skutecznych konsultacji („Guidance on EIA”)

- Dostarcz wystarczające informacje o projekcie tak aby umożliwić osobom zainteresowanym zrozumienie co obejmuje projekt oraz zidentyfikować interesujące dla nich kwestie
 - Jasno podkreśl, że proces konsultacji jest po to aby wysłuchać i zrozumieć opinie zainteresowanych osób a nie ‘sprzedać’ projekt
 - Zapewnij wystarczającą ilość czasu aby osoby zainteresowane miały czas zapoznać się z informacjami oraz wyrazić swoją opinie
 - Zapewnij, że wszystkie opinie są wzięte pod uwagę oraz pokaż, że zostały wzięte; jeśli natomiast nie mogły być wykorzystane to zapewnij, że wystarczające uzasadnienie jest podane
-

Podjęmowanie decyzji (Art.8)

Rezultaty konsultacji oraz
informacje zebrane zgodnie z Art.5, 6 i 7
muszą być uwzględnione
w procedurze zezwolenia na inwestycję

Zezwolenie na inwestycje(1)(Art.9)

- Kiedy decyzja o przyznaniu zezwolenia zostanie podjęta, organ musi **udostępnić społeczeństwu**:
 - **Treść** decyzji i związane z nią **warunki**
 - Rozważywszy **wnioski i opinie** wyrażone przez **społeczeństwo**, **główne powody i przyczyny**, na których oparta jest decyzja, włączając w to **informację nt. udziału społeczeństwa**
 - Opis **działań** w celu **uniknięcia, ograniczenia lub skompensowania** znaczących niekorzystnych skutków

Zezwolenie inwestycyjne (2)

'środki łagodzące'

- Powinny być zaplanowane wg następującej hierarchii:
 - 1. **unikać** znaczącego wpływu na środowisko
 - 2. jeśli nie można uniknąć, to **ograniczyć**
 - 3. jeśli nie można ograniczyć, to gdzie możliwe, **skompensować**
- Powinny być **jasne i wykonalne**
- **Odpowiedzialność za wdrożenie i finansowanie** środków powinna być jasno określona
- **Negatywne efekty** zastosowania tych środków powinny być poddane ocenie

Zezwolenie inwestycyjne (3)

przykład – skutki środków łagodzących

- **Fragment decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla projektu drogowego:**
- (...)W uzasadnionych technicznie warunkach dopuszcza się zmianę lokalizacji i długości ekranów akustycznych $\pm 10\%$ ich długości oraz zmianę lokalizacji przepustów i przejść dla zwierząt $\pm 50\text{m}$, przy jednoczesnym zachowaniu standardów jakości środowiska i emisji w odpowiednim zakresie.

Zezwolenie inwestycyjne (4) przykład – ‘elastyczne’ warunki

Przykłady warunków z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (ostatnia decyzja w zakresie OOS w postępowaniu):

‘**w miarę możliwości** prace w korytach wykonywać poza okresem rozrodu zwierząt związanych ze środowiskiem hydrogenicznym (..)’

‘**w przypadku stwierdzenia** obecności gatunków chronionych (...)’

‘**w przypadku konieczności** zasypania zbiornika wodnego lub cieku wodnego należy przeprowadzić kontrolę pod kątem zasiedlenia przez płazy (...)’

‘**w przypadku przecięcia** dróg migracji godowej płazów należy zaprojektować zastępcze zbiorniki wodne.’

Zezwolenie inwestycyjne (5)

Przykład – poprawne warunki środowiskowe

Fragment decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla projektu drogowego:

- 3.1 Na odcinku od km 2+450 do km 3+200, zbudować przejścia dla płazów o szerokości 1,5 m i wysokości 1 m lub średnicy 1,5 m w przypadku przejść o przekroju okrągłym. Przejścia rozmieścić co 75 m.
- 3.2 Na odcinkach od km 34+200 do km 34+900 i 43+250 do km 44+000 zbudować odpowiednio 7 i 7 przejść dla płazów o szerokości 1,5 m i wysokości 1 m lub średnicy 1,5 m w przypadku przejść o przekroju okrągłym. Przejścia rozmieścić odpowiednio co 100 m i 75 m.
- 3.3 Na odcinku od km 4+700 i 5+850 zbudować dodatkowo siedem dolnych przejść dla małych zwierząt.
- 3.4 Przejścia, o których mowa w pkt 3.3 oraz przepusty będą posiadały szerokość powyżej 2,0 m wysokość powyżej 1,5 m i będą posiadały na obu ścianach uformowane ścieżki dla zwierząt o szerokości nie mniejszej niż 0,5 m.
- 3.5 Oznaczone jako PZ 38 i PZ 40 przejścia dla zwierząt (km 39+631 i 41+493) będą posiadały wysokość nie mniejszą niż 3,5 m i wydzielony i odizolowany pas szerokości co najmniej 12 m przeznaczony wyłącznie dla zwierząt.

Podobieństwa pomiędzy OOS a oceną wpływu na obszar Natura 2000 (wg art.6 dyrektywy siedliskowej)

Ocena wpływu na obszar Natura 2000 może być zintegrowana z OOS, jednak zawsze jej elementy **powinny być łatwe do odróżnienia**

- **Aspekty proceduralne** t.j. screening, zakres raportu, konsultacje
 - **Zawartość raportu**, m.in. opis przedsięwzięcia, opis aspektów środowiska, które są istotne dla celów ochrony (np.gleba, woda, fauna, flora, klimat, współdziałanie między tymi czynnikami, itp.), identyfikacja efektów oraz ocena ich wielkości.
-

Najważniejsze różnice pomiędzy OOS a oceną wpływu na obszar Natura 2000 wg art.6 dyrektywy siedliskowej

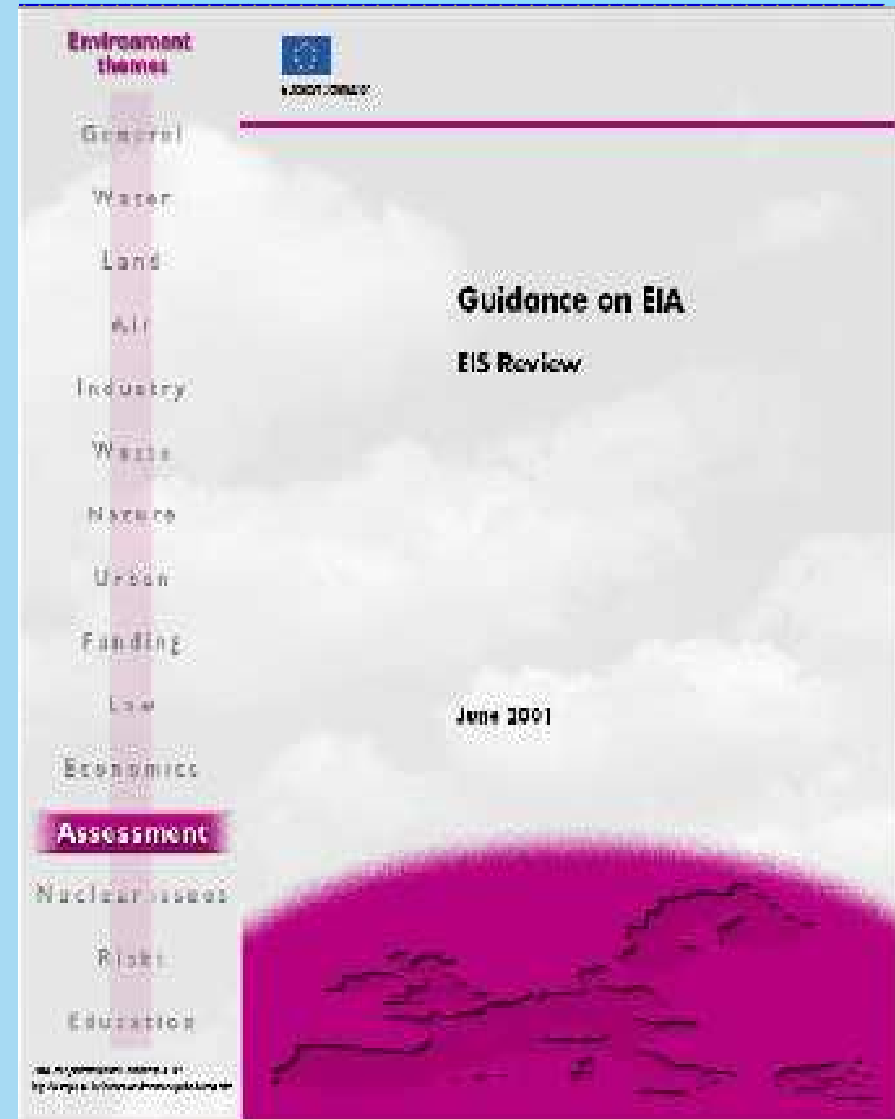
OOS	Natura 2000
<p><u>Projekty z Aneksu I i II</u> dyrektywy OOS</p>	<p><u>Wszystkie projekty i programy</u> nie związane bezpośrednio lub potrzebne do zarządzania obszarem Natura 2000</p>
<p>Ocena wpływu na <u>aspekty środowiska</u>; Natura 2000 jednym z nich</p>	<p>Ocena skupia się na <u>znaczącym negatywnym wpływie na cele ochrony i integralność obszaru Natura 2000</u></p>
<p>Decyzja kompetentnego organu musi brać pod uwagę <u>efekty przedsięwzięcia</u> na środowisko</p>	<p>Niedopuszczalność zatwierdzenia projektu, który ma <u>znaczący negatywny wpływ na obszar Natura 2000</u>, jeśli istnieją alternatywy</p>
<p>Decyzję podejmuje kompetentny organ <u>po wzięciu pod uwagę i rozpatrzeniu</u> wszystkich informacji zgromadzonych w postępowaniu</p>	<p>Gdy brak alternatyw, przedsięwzięcie, które ma negatywny wpływ na obszar Natury 2000, może być zrealizowane <u>tylko wtedy</u> gdy spełnione są warunki określone <u>Art.6.4</u></p>

Wytyczne Komisji nt. wdrażania dyrektywy OOS

(uwaga: nie biorą pod uwagę zmian wprowadzonych 2003/35/EC z 25.6.2003)

- On screening:
<http://ec.europa.eu/environment/archives/eia/eia-guidelines/g-screening-full-text.pdf>
- On scoping:
<http://ec.europa.eu/environment/archives/eia/eia-guidelines/g-scoping-full-text.pdf>
- On EIS review:
<http://ec.europa.eu/environment/archives/eia/eia-guidelines/g-review-full-text.pdf>

Wniosek o potwierdzenie współfinansowania
z EFRR oraz FS dla dużych projektów

- część F.3.1 zezwolenie na inwestycję oraz
F.3.2 stosowanie dyrektywy OOS

Otwarta procedura naruszenia prawa Wspólnotowego

- Niewłaściwa transpozycja Dyrektywy OOS w zakresie zał. I i II
- Niewystarczające wyznaczenie siedliskowych obszarów Natura 2000

- Niewłaściwa transpozycja dyrektywy do prawa krajowego nie zwalnia z **obowiązku zgodności**
- Komisja dokonuje oceny projektów dużych na podstawie **indywidualnej analizy każdego projektu** ('case-by-case') pod względem jego zgodności z dyrektywami

Kiedy należy złożyć wniosek o współfinansowanie?

Przebieg procesu inwestycyjnego

Unikaj składania wniosków na zbyt wczesnych etapach!

F.3. Ocena wpływu na środowisko naturalne

F.3.1. ZEZWOLENIE NA INWESTYCJĘ

- Patrz też pkt. D.2.2 wniosku
- System zezwolenia na inwestycje w Polsce jest wieloetapowy; dopiero po uzyskaniu zezwolenia końcowego inwestor może przystąpić do realizacji projektu
- Dostarcz kopie wszystkich zezwoleń
- Zgłoszenie – wniosek nie przewiduje takiej opcji

F.3. Ocena wpływu na środowisko naturalne

F.3.1. ZEZWOLENIE NA INWESTYCJĘ

F.3.1.1. Czy wydano już zezwolenie na realizację tego projektu?

TAK

NIE

➤ Właściwe odniesienie do końcowego zezwolenia

➤ Jeśli zgłoszenie zamieść wyjaśnienie

F.3.1.2 Jeżeli tak, proszę podać datę

Pole tekstowe

F.3.1.3 Jeżeli nie, proszę podać datę złożenia oficjalnego wniosku o zezwolenie na inwestycje:

Pole tekstowe

➤ Chodzi o datę złożenia wniosku o zezwolenie końcowe, ale można odnieść się też do decyzji pośrednich, jeśli już wydane

F.3.1.4. Kiedy spodziewane jest wydanie ostatecznej decyzji?

Pole tekstowe

F.3.1.5. Określić właściwe władze, które wydały lub wydadzą zezwolenie na inwestycje

Pole tekstowe

F.3.2. STOSOWANIE DYREKTYWY RADY 85/337/WE W SPRAWIE OCENY WPŁYWU NA ŚRODOWISKO NATURALNE

F.3.2.1 Czy projekt jest rodzajem przedsięwzięcia objętym:

- »Załącznikiem I dyrektywy (proszę przejść do pytania F 3.2.2)
- »Załącznikiem II dyrektywy (proszę przejść do pytania F 3.2.3)
- »żadnym z powyższych załączników (proszę przejść do pytania F 3.3)

F.3.2. STOSOWANIE DYREKTYWY RADY 85/337/WE W SPRAWIE OCENY WPŁYWU NA ŚRODOWISKO NATURALNE

F.3.2.2 Jeżeli projekt objęty jest załącznikiem I dyrektywy, proszę załączyć następujące dokumenty:

a) informacje, o których mowa w art. 9 ust.1 dyrektywy

➤ Dostarczyć należy kopie zezwoleń

b) *nietechniczne podsumowanie badania dotyczącego wpływu na środowisko naturalne przeprowadzonego na potrzeby tego projektu;*

➤ Streszczenie nietechniczne raportu środowiskowego, które było przedmiotem konsultacji społecznych i jest zgodne z Artykułem 5(3) oraz Anekssem IV Dyrektywy OOS

F.3.2. STOSOWANIE DYREKTYWY RADY 85/337/WE W SPRAWIE OCENY WPŁYWU NA ŚRODOWISKO NATURALNE

F.3.2.2 Jeżeli projekt objęty jest załącznikiem I dyrektywy, proszę załączyć następujące dokumenty:

c) informacje na temat konsultacji przeprowadzonych z organami ds. ochrony środowiska, zainteresowanymi stronami i, w stosownych przypadkach, z państwami członkowskimi

- **Kopie opinii organów środ., oraz**
- **informacje nt. konsultacji społecznych (kiedy, gdzie, w jakiej formie, jakie uwagi zgłoszono i jak zostały wzięte pod uwagę, itp.) oraz informacje nt. konsultacji transgranicznych, jeśli były. Forma nieokreślona – może być opis, raport, zaświadczenia, itp..**

F.3.2. STOSOWANIE DYREKTYWY RADY 85/337/WE W SPRAWIE OCENY WPŁYWU NA ŚRODOWISKO

F.3.2.3 Jeżeli projekt objęty jest załącznikiem II dyrektywy, czy przeprowadzono ocenę wpływu na środowisko?

- Tak (w takim przypadku proszę załączyć niezbędne dokumenty wskazane w pkt F3.2.2)
- Nie (w takim przypadku proszę wyjaśnić powody i podać dane dotyczące progów, kryteria lub określić badania przeprowadzone oddzielnie dla każdego przypadku, które doprowadziły do wniosku, że dany projekt nie ma znaczącego wpływu na środowisko):

Pole tekstowe

- **Wyjaśnić na podstawie decyzji o kwalifikacji przedsięwzięcia wydanej przez kompetentny organ, w oparciu o kryteria z załącznika III dyrektywy OOS**

Dziękuję Państwu za uwagę!

Email: Katarzyna.Charzynska@ec.europa.eu